

Ενότητα 3.3 Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

Ορισμός βιολογικής γεωργίας

Η βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα παραγωγής γεωργικών προϊόντων το οποίο χρησιμοποιεί μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον και το οποίο διέπεται από σχετική νομοθεσία.

Είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής και διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, που προστατεύει το περιβάλλον σε όλα τα στάδια διαχείρισης του οικοσυστήματος, προασπίζοντας ταυτόχρονα την υγεία των καταναλωτών.

Παραγωγή βιολογικών προϊόντων

Οι διαφορές της βιολογικής καλλιέργειας από τη συμβατική έχει να κάνει, κυρίως, με τον τρόπο τον οποίο παρεμβαίνουμε:

- ✓ **στη θρέψη του φυτού**, όπου τα χημικά λιπάσματα αντικαθιστούνται πλήρως με οργανικά, με τη μέθοδο της κομποστοποίησης από φυτικά και ζωικά υπολείμματα που συναντώνται στη φύση, καθώς επίσης με ορυκτά πετρώματα, φύκια, εκχυλίσματα φυτών,
- ✓ **στη φυτοπροστασία**, όπου η αντιμετώπιση των ασθενειών γίνεται κυρίως με την πρόληψη, όπως:
 - i. έλεγχο κλιματικών συνθηκών (όσο είναι δυνατόν),
 - ii. χρήση φυτικών εκχυλισμάτων π.χ. τσουκνίδα,
 - iii. βακτήρια και μύκητες ανταγωνιστές στα παθογόνα
- ✓ **και στο έδαφος**, όπου επιδιώκεται η υγεία και η διατήρησή της γονιμότητας με την οργανική ουσία και τους οργανισμούς που δίνουν στα φυτά τα χρήσιμα θρεπτικά συστατικά.

Στόχοι της βιολογικής γεωργίας

Οι βασικοί στόχοι της βιολογικής γεωργίας – όπως περιγράφονται και από τη Διεθνή Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM) – εστιάζονται :

- ▶ Στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων υψηλής θρεπτικής αξίας.
- ▶ Στο σεβασμό των φυσικών οικοσυστημάτων, με τη διατήρηση της γενετικής τους ποικιλομορφίας.
- ▶ Στην υποβοήθηση των βιολογικών κύκλων του αγροοικοσυστήματος με σεβασμό στους μικροοργανισμούς στο έδαφος, στη χλωρίδα, στην πανίδα, στις καλλιέργειες και στα εκτρεφόμενα ζώα.
- ▶ Στη βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών, σε μακροπρόθεσμη κλίμακα και στην εφαρμογή συστημάτων για την όσο δυνατό αυτάρκεια σε οργανική ουσία και θρεπτικά συστατικά.
- ▶ Στην ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων.
- ▶ Στην εξασφάλιση συνθηκών εκτροφής των ζώων με σεβασμό στις συνήθειες διαβίωσης τους.
- ▶ Στην αποφυγή της ρύπανσης, με την επιλογή ήπιων και φιλικών με το περιβάλλον γεωργικών τεχνικών.
- ▶ Στην εκτίμηση του αποτελέσματος της αλληλεπίδρασης των καλλιεργητικών τεχνικών, με το οικολογικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία (φυτική αλλά και τη ζωική παραγωγή):

- αμειψισπορά,
- χλωρή λίπανση,
- χρήση κοπριάς και φυτικών υπολειμμάτων (κομπόστες),
- Χρήση εναλλακτικών σκευασμάτων φυτοπροστασίας και θρέψης,
- χρήση τοπικών ποικιλιών και τοπικών φυλών ζώων

προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής,

- αποκλεισμός χρήσης Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ) και προϊόντων που παράγονται από ή με ΓΤΟ.

Πεδίο Εφαρμογής

1. Παραγωγή προϊόντων βιολογικής παραγωγής

- Φυτικά προϊόντα (συμπεριλαμβάνονται τα μανιτάρια και τα είδη άγριας συλλογής)
- Κτηνοτροφικά προϊόντα (συμπεριλαμβάνονται τα μελισσοκομικά προϊόντα)
- Ζωοτροφές
- Ιχθυοκαλλιέργεια
- Μαγιά

2. Μεταποίηση των προϊόντων βιολογικής παραγωγής (συμπεριλαμβ. και του οίνου)

3. Εμπορία (Χονδρικό και λιανικό εμπόριο)

4. Εισαγωγές από τρίτες χώρες.

Βιολογική Κτηνοτροφία

Βιολογική κτηνοτροφία είναι η διαχείριση των ζώων στο φυσικό τους περιβάλλον χωρίς επεμβάσεις στον τρόπο αναπαραγωγής τους και με συμπληρωματική διατροφή που θα προέρχεται από ζωοτροφές παραγόμενες με βιολογικό τρόπο. Κάθε ζώο θα πρέπει να εκτρέφεται σε άνετους χώρους με καλά αεριζόμενα στέγαστρα και σε εκτεταμένα βοσκοτόπια εξασφαλίζοντας την φυσική διαβίωση των ζώων και την ευζωία τους. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ζωοτροφές που έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο και χωρίς τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) ή/και προϊόντων που παράγονται από αυτούς. Δεδομένου ότι η ζωική παραγωγή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διαχείριση της γεωργικής γης, η κόπρος χρησιμοποιείται ως λίπασμα για την καλλιέργεια των φυτών και απαγορεύεται η ζωική παραγωγή εκτός εδάφους. Επίσης κατά την επιλογή φυλών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η ικανότητα προσαρμογής τους στις τοπικές συνθήκες, η ζωικότητά τους και η αντοχή τους σε ασθένειες, και θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ευρεία βιοποικιλότητα (Καντάς, 2016).

Η βιολογική κτηνοτροφία αποτελεί μια εναλλακτική προοπτική για την ανάπτυξη του κλάδου και στην Ελλάδα τα παραδοσιακά συστήματα εκτροφής αιγών και προβάτων είναι πολύ κοντά στις απαιτήσεις της βιολογικής κτηνοτροφίας, αρκεί

να επιλυθούν βασικά θέματα όπως είναι η διαχείριση των βοσκοτόπων και η παραγωγή βιολογικών ζωοτροφών.

Σήμανση Βιολογικών Προϊόντων

Στην ετικέτα του προϊόντος θα πρέπει να φαίνονται τουλάχιστον οι παρακάτω ενδείξεις:

- Η εμπορική ονομασία του προϊόντος και το στάδιο πιστοποίησής του
- Τα συστατικά του προϊόντος και αν αυτά έχουν παραχθεί με βιολογικές μεθόδους
- Η επωνυμία, τα στοιχεία επικοινωνίας και ο κωδικός πιστοποίησης της επιχείρησης που παρασκεύασε, τυποποίησε ή/και διακίνησε το προϊόν.
- Ο Ευρωπαϊκός Κωδικός και το λογότυπο του Οργανισμού που έλεγξε και πιστοποίησε την επιχείρηση.
- Από το 2012, οι ετικέτες των βιολογικών προϊόντων περιλαμβάνουν περισσότερες ενδείξεις:
- Το νέο λογότυπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιολογική γεωργία, το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά σε προϊόντα που περιέχουν τουλάχιστον 95% βιολογικά συστατικά.

- Το νέο Ευρωπαϊκό Κωδικό κάθε Οργανισμού Ελέγχου και Πιστοποίησης.
- Την προέλευση των συστατικών του προϊόντος (π.χ. Γεωργία ΕΕ, Γεωργία εκτός ΕΕ ή η χώρα προέλευσης).